

ПРОПОЗИЦІЇ

Міністерства енергетики України

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо застосування алгоритму розподілу коштів з поточного рахунка із спеціальним режимом використання»

Ініційованого народними депутатами України Герусом А. М., Гриб В.О., Семінським О. В. та іншими

реєстраційний номер 11301-д від 18 липня 2024 року

(далі – проєкт Закону)

пропозиції надаються до другого читання

1. Підтримується.

2. Метою прийняття проєкту Закону є покращення платіжної дисципліни на ринку електричної енергії, шляхом відкриття певними учасниками ринку електричної енергії поточних рахунків із спеціальним режимом використання та можливості запровадження відповідного алгоритму розподілу коштів з таких рахунків та посилення відповідальності за несанкціонований відбір електричної енергії.

Міненерго підтримує необхідність впровадження такого механізму, зважаючи на існуючу на сьогодні значну заборгованість на ринку електричної енергії, яка носить циклічний характер та стосується всіх учасників ринку.

Слід зазначити, що проєкт Закону розроблений на основі урядового проєкту Закону від 27.05.2024 № 11301 «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо застосування алгоритму розподілу коштів з поточного рахунка із спеціальним режимом використання», який було розроблено Міненерго, а також альтернативного до нього проєкту Закону України від 10.06.2024 № 11301-1 (далі – проєкт Закону № 11301-1), поданого народним депутатом України Кучеренком О. Ю.

Проєктом Закону передбачено:

процедуру, яка дозволяє захищеним споживачам та споживачам, об'єкти яких визначені як об'єкти критичної інфраструктури (далі – споживачі), залишатись на постачанні електричної енергії у постачальника «останньої надії» (далі – ПОН) після спливу визначеного законодавством строку 90 днів;

процедуру, яка дозволяє повернутись до ПОН тим споживачам, які є об'єктами критичної інфраструктури (далі – ОКІ). І в першому, і в другому випадку це відбувається у разі подання відповідної заяви, якщо цей споживач є об'єктом ОКІ, з одночасним відкриттям рахунку із спеціальним режимом використання. Порядок здійснення операцій за такими рахунками та алгоритм розподілу коштів із них затверджуватиметься Кабінетом Міністрів України за поданням Міненерго;

передбачено норму, що 50 відсотків коштів, які надходять на поточний рахунок із спеціальним режимом використання такого споживача (але не більше суми наявної заборгованості), спрямовуються на погашення заборгованості за поставлену електричну енергію та/або послуги з розподілу електричної енергії та/або послуги з передачі електричної енергії та/або послуги з диспетчерського (оперативно-

технологічного) управління у разі звернення відповідного учасника ринку електричної енергії відповідно до алгоритму, який буде затверджено Кабінетом Міністрів України. Ця норма є тимчасовою, і діє до 01.01.2028.

Крім того, проектом Закону передбачено, необхідність відкриття рахунків із спеціальним режимом використання лише тими споживачами, об'єктами критичної інфраструктури, які виявили бажання отримувати електричну енергію від ПОН понад 90 днів (або повернутись до ПОН). Адже більшість споживачів ОКІ є добросовісними споживачами, що належним чином здійснюють розрахунки за спожиту електроенергію, та вони не перебувають на постачанні у ПОН.

Водночас проектом Закону введено новий термін – несанкціонований відбір електричної енергії та заборонено споживачам здійснювати такі дії.

Також, введено зобов'язання для електропостачальників при проведенні розрахунків за отримані послуги з передачі та розподілу електричної енергії забезпечувати недискримінаційність та пропорційність розрахунків перед оператором системи передачі та операторами систем розподілу.

Разом з тим Міненерго підтримує додаткові правки народних депутатів України до проекту Закону, які відображені у порівняльній таблиці до другого читання, зокрема щодо вирішення питань наявної заборгованості на ринку електричної енергії, в тому числі за договорами, укладеними згідно з вимогами Закону України «Про ринок електричної енергії», в рамках покладених спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, які зменшують загальну заборгованість на суму штрафних санкцій та запобігають примусовому стягненню, що дозволить уникнути арешту банківських рахунків ключових учасників ринку електричної енергії та блокувати проведення господарської діяльності один одного, особливо під час проходження осінньо-зимового періоду. А саме:

- правка 214. Розділ XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ринок електричної енергії» доповнити пунктом 11⁵:

11⁵. Установити, що тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, та протягом одного року з дня його припинення або скасування, підсумкова сума надлишково отриманого доходу за результатами діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління у 2023 та 2024 роках використовується оператором системи передачі для таких цілей:

50 відсотків – на погашення заборгованості оператора системи передачі, що сформувалася на балансуєчому ринку;

50 відсотків – на покриття витрат оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії, у тому числі виробленої з енергії сонячного випромінювання генеруючими установками приватних домогосподарств.

Реалізація зазначеної норми дозволить зменшити заборгованість на балансуєчому ринку та за спеціальними обов'язками із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії.

- правка 216. На період дії правового режиму воєнного стану зупиняється дія положень статті 625 Цивільного кодексу України нарахування та/або стягнення за прострочення виконання грошового зобов'язання встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, трьох процентів річних від простроченої суми чи іншого розміру процентів, встановлених договором або законом, а також зупиняється дія пункту 3 частини першої статті 611 Цивільного кодексу України щодо нарахування

та/або сплати неустойки (штрафу, пені) за прострочення виконання грошового зобов'язання, сплата яких передбачена договорами, за грошовими зобов'язаннями, що виникли до 01.09.2024:

постачальників універсальних послуг перед виробниками електричної енергії та гарантованим покупцем за договорами купівлі-продажу електричної енергії;

постачальників універсальних послуг перед операторами систем розподілу за договорами про надання послуг з розподілу; постачальників універсальних послуг перед оператором системи передачі за договорами про надання послуг з передачі;

гарантованого покупця перед постачальниками універсальних послуг за договорами про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів;

гарантованого покупця перед виробниками електричної енергії за договорами купівлі-продажу електричної енергії;

гарантованого покупця перед виробниками електричної енергії з альтернативних джерел енергії за договорами про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом та договорами про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії;

оператора системи передачі перед гарантованим покупцем та постачальниками універсальних послуг за договорами про надання послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії;

операторів систем розподілу перед оператором системи передачі за договорами про надання послуг з передачі та договорами про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

виробників електричної енергії перед гарантованим покупцем за договорами про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів».

- правка 261. Розділ XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» доповнити пунктами 10⁵ і 10⁶ такого змісту:

«10⁵. Тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, зупиняється вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на майно та грошові кошти) у виконавчих провадженнях, предметом яких є стягнення сум індексу інфляції за весь час прострочення грошового зобов'язання, трьох процентів річних від простроченої суми грошового зобов'язання чи іншого розміру процентів, встановлених договором або законом, сум неустойки (штрафу, пені) за прострочення виконання грошового зобов'язання, сплата яких передбачена договорами, за грошовими зобов'язаннями суб'єктів господарювання, що виникли до 01.09.2024.

постачальників універсальних послуг перед виробниками електричної енергії та гарантованим покупцем за договорами купівлі-продажу електричної енергії;

постачальників універсальних послуг перед операторами систем розподілу за договорами про надання послуг з розподілу;

постачальників універсальних послуг перед оператором системи передачі за договорами про надання послуг з передачі;

гарантованого покупця перед постачальниками універсальних послуг за договорами про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів;

гарантованого покупця перед виробниками електричної енергії за договорами купівлі-продажу електричної енергії;

гарантованого покупця перед виробниками електричної енергії з альтернативних джерел енергії за договорами про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом та договорами про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії;

оператора системи передачі перед гарантованим покупцем та постачальником універсальних послуг за договорами про надання послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії;

операторів систем розподілу перед оператором системи передачі за договорами про надання послуг з передачі та договорами про надання послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління; виробників електричної енергії перед гарантованим покупцем за договорами про надання послуг із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів.

10⁶. Тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, зупиняється вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на майно та грошові кошти) у виконавчих провадженнях за грошовими зобов'язаннями, боржниками за якими є:

гарантований покупець перед постачальниками універсальних послуг та виробниками електричної енергії, на яких покладено виконання спеціальних обов'язків із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів;

гарантований покупець перед виробниками електричної енергії з альтернативних джерел енергії за договорами про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом та договорами про надання послуги із забезпечення підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії за механізмом ринкової премії;

виробники електричної енергії з альтернативних джерел енергії (які перебувають у балансуючій групі гарантованого покупця або яким надається підтримка за механізмом ринкової премії) за договорами про купівлю-продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом щодо оплати частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії гарантованого покупця та договорами про участь в балансуючій групі гарантованого покупця щодо відшкодування частки вартості врегулювання небалансу електричної енергії балансуючої групи гарантованого покупця та вартості відхилення».

Прийняття таких змін необхідне, задля недопущення зростання заборгованості на ринку електричної енергії, та зменшення фінансового навантаження, зокрема, на тих учасників ринку, на яких покладено виконання спеціальних обов'язків із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів.

Зважаючи на викладене, та враховуючи те, що основною причиною заборгованості на ринку залишається не сплата за електричну енергію певними категоріями споживачів, і не запровадження спеціальних рахунків на ринку електричної енергії позбавить окремі підприємства електроенергетичного комплексу обігових коштів для підготовки до опалювального сезону 2024/2025 років, Міненерго підтримує відповідну законодавчу ініціативу, із врахуванням вказаних вище правок народних депутатів України, які покликані зменшити заборгованість та в цілому стабілізувати роботу ринку електричної енергії.

Міністр енергетики України

_____ 2024 р.

Герман ГАЛУЩЕНКО